

**ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงาน
ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี**
**A Survey on Good Governance and Effectiveness of Administration
in the District Public Health Office of Suphanburi Province**

พัทธพงศ์ ตั้งสะสม

Phatphong Tangsasom

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

Muang Suphanburi District Public Health Office, Suphanburi Province

(Received: December 26, 2020; Revised: January 4, 2021; Accepted: January 6, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 2) ระดับประสิทธิผลของการบริหารงาน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.932 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสาธารณสุข จำนวน 370 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.15, S.D. = 0.65$)
2. ประสิทธิผลของการบริหารงาน ด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมายอยู่ในระดับสูง ($M = 3.78, S.D. = 0.75$) และด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($M = 3.76, S.D. = 0.78$)
3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับประสิทธิผลด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยมีข้อเสนอแนะ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี ควรจัดอบรมฟื้นฟูหลักธรรมาภิบาลให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งในจังหวัดสุพรรณบุรีอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการอบรมหลักธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้มาปฏิบัติงานใหม่ในหน่วยงานของสถานบริการสาธารณสุข และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอควรสนับสนุน ส่งเสริมบุคลากรในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานทุกภารกิจ

คำสำคัญ: การบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล, สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ, จังหวัดสุพรรณบุรี

Abstract

This survey aimed to: 1) assess the administration's level in adhering to principles of "good governance", 2) evaluate the effectiveness of the district public health office administration, and 3) investigate relationships, in the district public health office in Suphanburi, between adherence to principles of good governance and effectiveness of administration. Reliability of questionnaire used for data collection was 0.932. Sample was 370 healthcare professionals. Multi-stage sampling was applied. Frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation were utilized for data analysis. The findings showed as follows.

1. Overall administration was at a high level. ($M = 4.15$, $S.D. = 0.65$).

2. The effectiveness of the administration, in the aspect of goal achievement, was at a high level ($M = 3.78$, $S.D. = 0.75$), and satisfaction towards management performance was also high ($M = 3.76$, $S.D. = 0.78$).

3. The overall administration, in accordance with ten individual principles of good governance, was moderately positively correlated with the goal achievement at the 0.05 significant level, and that had moderate positive correlations with the satisfaction in the management performance at the 0.05 significant level.

This research suggested that, firstly, the Provincial Public Health Office should provide trainings continuously, in order to improve level of good governance for practitioners and other personnel at all district levels and sub-district health promoting hospitals in Suphanburi province. Trainings on good governance principles should as well be provided for new staff in each and every health care unit. Secondly, the District Public Health Office should support and promote personnel in applying good governance in the performance of every mission.

Key words: Administration, Good governance, District Health Office, Suphanburi

บทนำ

ธรรมาภิบาล (Good governance) เป็นระบบโครงสร้างและกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ประเทศไทยเริ่มมีการส่งเสริมการใช้ธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปธรรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) มีการกำหนดแนวทางเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดีอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคมไทย ในขณะที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้สร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นวาระแห่งชาติ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีหลักการปฏิบัติพื้นฐานของธรรมาภิบาลประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ 10 หลักการย่อย ดังนี้ 1) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management) ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล และหลักการตอบสนอง 2) ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic value) ประกอบด้วย หลักการระดมความคิดเห็น

หลักความเปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาค 3) ประชาธิปไตย (Participatory state) ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ และหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ และ 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative responsibility) ประกอบด้วย หลักคุณธรรม/จริยธรรม (Office of the Public Sector Development Commission, 2020)

Wasi (1999) ได้อธิบายว่า การที่สังคมประกอบด้วยภาคสำคัญ ๆ สามภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เมื่อพิจารณาถึงธรรมาภิบาลก็จะรวมถึงความโปร่งใส ความถูกต้องของสามภาคดังกล่าว ธรรมาภิบาลจึงเป็นเสมือนพลังผลักดันที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชาติ เพื่อให้มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดด้วยความร่วมมือของกลุ่มบุคคล ธรรมาภิบาลจึงถูกนำไปใช้ในการบริหารจัดการของทุกหน่วยงานในระบบราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อช่วยให้การกำหนดนโยบายและเป้าหมายของหน่วยงานมีความเหมาะสมกับปัญหาสาธารณสุข ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่ายทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อมุ่งประโยชน์สุขให้เกิดกับประชาชนทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม และควบคุมการดำเนินงานสาธารณสุขได้ในทุกระดับ สามารถกำหนดมาตรฐานและคุณภาพของบริการสาธารณสุขให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสามารถพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงานสาธารณสุข อันก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ระบบสุขภาพของประเทศ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เป็นองค์การทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของประชาชนเพื่อทำให้เกิดสุขภาวะทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ จากผลการศึกษาของ Teerakan (2016) เรื่อง ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของงานบริหารบุคคลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงและธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ กรณีศึกษาเขตสุขภาพที่ 3 พบว่า ระดับประสิทธิผลขององค์การภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก และการศึกษาธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงานของ Rattanopas (2017) พบว่า การดำเนินงานสาธารณสุขระดับอำเภอของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี มีปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ การบริหารงาน และคุณภาพการให้บริการ โดยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานสาธารณสุขทั้งด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมายและความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน แต่ยังไม่เคยมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานในสถานบริการสาธารณสุขในระดับตำบล ดังนั้นผลการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประสิทธิผลของการบริหารงานด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย และด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานว่าเป็นเช่นไร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานสาธารณสุขระดับอำเภอและระดับตำบลให้บรรลุตามหลักธรรมาภิบาลและเกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการองค์การที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี

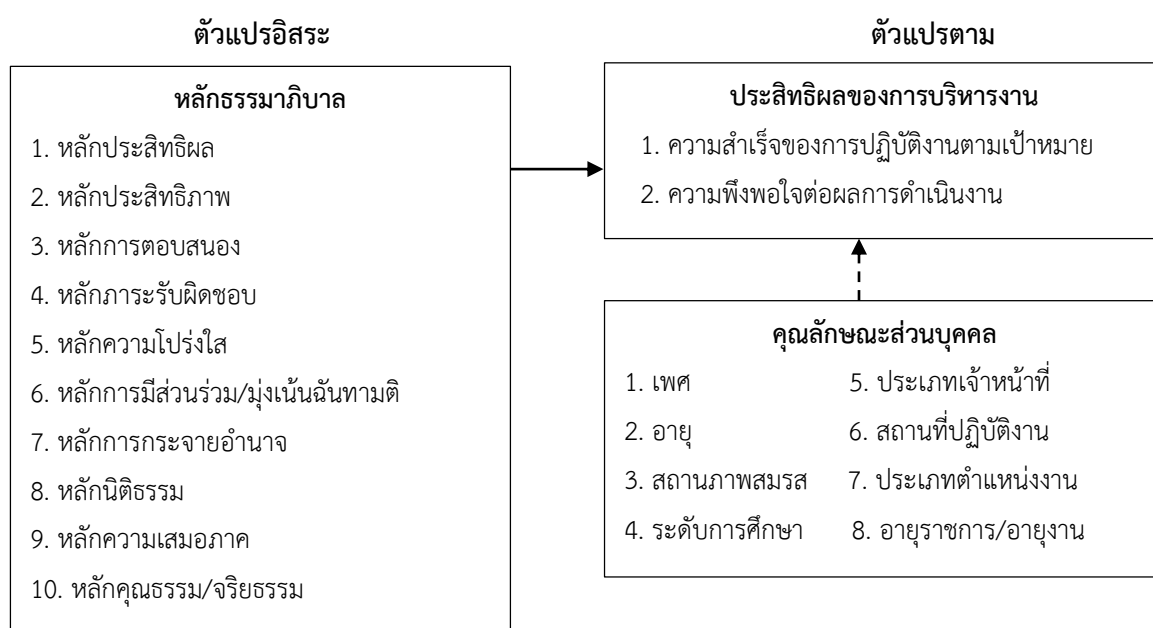
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี

สมมติฐาน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการปฏิบัติพื้นฐานของธรรมาภิบาล 10 หลักการย่อยของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ประกอบด้วยหลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม/มุ่งเน้นฉันทามติ และหลักคุณธรรม/จริยธรรม และรูปแบบการประเมินประสิทธิผลของการบริหารตามแนวทางในการบรรลุเป้าหมาย มากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรของสังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1,051 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้คำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane (1973) มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน
 ทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กลุ่มที่ 1 ได้แก่ สาธารณสุขอำเภอ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

จำนวน 184 คน และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ บุคลากรสาธารณสุขตำแหน่งอื่น ๆ จำนวน 186 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เรื่อง ธรรมชาติกับประสิทธิผลของงานบริหารบุคคลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรีของ Rattanopas (2017) แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประเภทเจ้าหน้าที่ของรัฐ สถานที่ปฏิบัติงาน ประเภทตำแหน่งงาน และอายุราชการ จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ และให้เติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะคำถามแบบ Rating Scale 5 ตัวเลือก แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย จำนวน 5 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 4.21 – 5.00 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับมากที่สุด, 3.41 – 4.20 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับมาก, 2.61 – 3.40 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับปานกลาง, 1.81 – 2.60 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับน้อย และ 1.00 – 1.80 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด (Best, 1997)

2. ด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน จำนวน 5 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 4.21 – 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจระดับสูงสุด, 3.41 – 4.20 หมายถึง ความพึงพอใจระดับสูง, 2.61 – 3.40 หมายถึง ความพึงพอใจระดับปานกลาง, 1.81 – 2.60 หมายถึง ความพึงพอใจระดับต่ำ และ 1.00 – 1.80 หมายถึง ความพึงพอใจระดับต่ำที่สุด (Best, 1997)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 10 หลักการย่อย มีลักษณะคำถามแบบ Rating scale 5 ตัวเลือก จำนวน 52 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด, 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก, 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง, 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย และ 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด (Best, 1997)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของ Rattanopas (2017) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ส่วนของแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.932

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรีถึงผู้บริหารของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอและผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวม

2. ผู้วิจัยนัดหมายเวลาส่งคืนแบบสอบถามโดยใช้เวลาในการตอบและส่งกลับ 1 เดือน

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความครบถ้วนและสมบูรณ์ พบว่าทุกฉบับมีความครบถ้วน จึงนำไปบันทึกข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์และประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อบรรยายคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) สถิติอ้างอิง (Inferential

statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ใช้เกณฑ์ของ Hinkle (1998) ได้ดังนี้

- ± 0.90 ถึง ± 1.00 หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
- ± 0.70 ถึง ± 0.90 หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับสูง
- ± 0.50 ถึง ± 0.70 หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
- ± 0.30 ถึง ± 0.50 หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับต่ำ
- ± 0.00 ถึง ± 0.30 หมายถึง ความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก

จริยธรรมวิจัย

งานวิจัยได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี เลขที่ 026/2563 ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2563

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

การศึกษาธรรมชาติกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 60.5 อายุเฉลี่ย 19.12 ปี ($S.D.$ = 12.30) มีช่วงอายุมากที่สุดคือ 50 - 59 ปี สถานภาพสมรส/คู่ ร้อยละ 63.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 75.1 ประเภทเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ ข้าราชการ ร้อยละ 65.4 มีสถานที่ปฏิบัติงาน คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร้อยละ 86.5 โดยมีประเภทตำแหน่งงานส่วนมาก คือ ประเภทวิชาการ ร้อยละ 51.6 และอายุราชการ 19.12 ปี ($S.D.$ = 12.29)

2. ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล	การบริหารงาน		
	M	S.D.	แปลผล
1. หลักประสิทธิผล	4.14	0.58	สูง
2. หลักประสิทธิภาพ	3.98	0.57	สูง
3. หลักการตอบสนอง	4.14	0.62	สูง
4. หลักการรับผิดชอบ	4.20	0.60	สูง
5. หลักความโปร่งใส	4.27	0.66	สูงที่สุด
6. หลักการมีส่วนร่วม/มุ่งเน้นฉันทามติ	4.16	0.67	สูง
7. หลักการกระจายอำนาจ	4.10	0.70	สูง
8. หลักนิติธรรม	4.09	0.70	สูง
9. หลักความเสมอภาค	4.15	0.69	สูง
10. หลักคุณธรรม/จริยธรรม	4.25	0.67	สูงที่สุด
รวม	4.15	0.65	สูง

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 4.15, S.D. = 0.65$) โดยการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส และหลักคุณธรรม/จริยธรรมอยู่ในระดับสูงที่สุด และการบริหารงานอีก 8 หลักการย่อยอยู่ในระดับสูง

3. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานต่อประสิทธิผลด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมายและด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน

การบริหารงาน	ประสิทธิผล			ประสิทธิผล		
	ด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย			ด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน		
	M	S.D.	แปลผล	M	S.D.	แปลผล
1. การบริหารงานของหน่วยงานในแต่ละกระบวนการ/ขั้นตอนดำเนินการได้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด	3.65	0.74	สูง	3.63	0.74	มาก
2. การบริหารงานของหน่วยงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด	3.68	0.74	สูง	3.68	0.80	มาก
3. การบริหารงานของหน่วยงานมีการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้	3.90	0.79	สูง	3.86	0.80	มาก
4. การบริหารงานของหน่วยงานมีการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน	3.84	0.75	สูง	3.80	0.78	มาก
5. การบริหารงานของหน่วยงานมีการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอก	3.80	0.74	สูง	3.82	0.77	มาก
รวม	3.78	0.75	สูง	3.76	0.78	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี พิจารณาจากความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย และความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน ดังนี้ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 3.78, S.D. = 0.75$) และความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.76, S.D. = 0.78$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย และด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน

ตัวแปร	ประสิทธิผลด้านความสำเร็จใน การปฏิบัติงานตามเป้าหมาย			ประสิทธิผลด้านความพึงพอใจต่อ ผลการดำเนินงาน		
	r	p-value	ระดับ	r	p-value	ระดับ
			ความสัมพันธ์			ความสัมพันธ์
1. หลักประสิทธิผล	0.551	0.001*	ปานกลาง	0.581	0.001*	ปานกลาง
2. หลักประสิทธิภาพ	0.556	0.001*	ปานกลาง	0.592	0.001*	ปานกลาง
3. หลักการตอบสนอง	0.558	0.001*	ปานกลาง	0.575	0.001*	ปานกลาง
4. หลักการรับผิดชอบ	0.494	0.001*	ปานกลาง	0.494	0.001*	ปานกลาง
5. หลักความโปร่งใส	0.509	0.001*	ปานกลาง	0.514	0.001*	ปานกลาง
6. หลักการมีส่วนร่วม	0.507	0.001*	ปานกลาง	0.508	0.001*	ปานกลาง
7. หลักการกระจายอำนาจ	0.499	0.001*	ปานกลาง	0.508	0.001*	ปานกลาง
8. หลักนิติธรรม	0.491	0.001*	ปานกลาง	0.515	0.001*	ปานกลาง
9. หลักความเสมอภาค	0.498	0.001*	ปานกลาง	0.503	0.001*	ปานกลาง
10. หลักคุณธรรม/จริยธรรม	0.509	0.001*	ปานกลาง	0.508	0.001*	ปานกลาง
รวม	0.580	0.001*	ปานกลาง	0.594	0.001*	ปานกลาง

* $p < 0.05$

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย ดังนี้ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = 0.580$) โดยมีค่าความสัมพันธ์ของหลักธรรมาภิบาล 10 หลักการ ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (r อยู่ในช่วง 0.491 ถึง 0.558) สำหรับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย ($r = 0.594$) โดยมีความสัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาล 10 หลักการทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (r อยู่ในช่วง 0.494 ถึง 0.592)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระดับประสิทธิผลการบริหารงาน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องมาจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี มีนโยบายชัดเจนในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในหน่วยงานทุกระดับ ตามที่กระทรวงสาธารณสุขและรัฐบาลกำหนดจึงทำให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับการศึกษา

ของ Rattanopas (2017) ที่ศึกษา ธรรมชาติกับประสิทธิผลของงานบริหารบุคคลของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสุพรรณบุรี เช่นเดียวกับ Navaree (2014) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานสาธารณสุขโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส และการศึกษา Teerakan (2016) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ: กรณีศึกษาเขตสุขภาพที่ 3 พบสอดคล้องกันว่า หน่วยงานมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับสูง นอกจากการศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขแล้วการศึกษาของ Phuengon (2016); Harankan & Laasanklang (2016); Noicham, Nikhom, & Lawichien (2016); Lekakun (2018) ที่ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลต่างพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานอยู่ในระดับสูง การศึกษาของ Phuengduang (2017) เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และการศึกษาของ Charoensri, Yimwilai, & Wangmahaporn (2016) เรื่อง ธรรมาภิบาลวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลองค์กรของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พบว่า หน่วยงานมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับสูงเช่นกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Jeming (2016) ที่พบว่า หน่วยงานมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ Jeming (2016) ในสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา พบปัญหาในการบริหารงานลำดับต้น ๆ คือ บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการจัดทำแผนอัตรากำลังคนที่ดี และขาดการนำข้อมูลจากการประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร จึงทำให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมายอยู่ในระดับสูง และด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่า การดำเนินงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานมีการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การบริหารงานของหน่วยงานในแต่ละกระบวนการ/ขั้นตอนดำเนินการได้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและมีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ อีกทั้งการบริหารงานของหน่วยงานมีการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานและบุคคลภายนอก จึงทำให้ประสิทธิผลการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมายอยู่ในระดับสูง และด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ Rattanopas (2017) ที่ศึกษา ธรรมชาติกับประสิทธิผลของงานบริหารบุคคลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี และการศึกษาของ Teerakan (2016) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ: กรณีศึกษาเขตสุขภาพที่ 3 ที่พบประสิทธิผลของงานอยู่ในระดับสูง นอกจากการศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขแล้วการศึกษาของ Noicham, Nikhom, & Lawichien (2016) ที่ศึกษา ธรรมชาติกับประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งดุลยภาพของเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่พบประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแห่งดุลยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการศึกษาของ Charoensri, Yimwilai, & Wangmahaporn (2016) ที่ศึกษาธรรมาภิบาล

วัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิภาพของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และพบว่า ประสิทธิภาพของหน่วยงานอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของการบริหารงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมายของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ตามแนวคิดการบริหารที่กล่าวว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อประสิทธิผลหรือความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์การ ตามที่ปรากฏอยู่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 อธิบายได้ว่า สำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรีที่ได้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้งศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องของธรรมทั้งปวง พึงมีและพึงประพฤติปฏิบัติตามองค์ประกอบของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการนั้น ส่งผลให้บุคลากรของหน่วยงานสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานและบุคคลภายนอก ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน จึงทำให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของ Rattanopas (2017) ที่พบว่า ธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของงานบริหารบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การศึกษาของ Noicham, Nikhom, & Lawichien (2016) ที่พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งดุลยภาพของเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี การศึกษาของ Phuengduang (2017) ที่พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และการศึกษาของ Charoensri, Yimwilai, & Wangmahaporn (2016) ที่พบว่า ปัจจัยด้านธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลองค์การของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลด้านความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย และด้านความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงาน ดังนั้น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดควรจัดอบรมฟื้นฟูหลักธรรมาภิบาลให้แก่บุคลากรในระดับอำเภอและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งในจังหวัดสุพรรณบุรีอย่างต่อเนื่อง และจัดอบรมหลักธรรมาภิบาลให้แก่บุคลากรใหม่ในหน่วยงานของสถานบริการสาธารณสุข เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรและนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม

2. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ควรสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานทุกภารกิจ ทั้งนี้ หากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรเน้นความสำคัญในการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะหลักความโปร่งใส และหลักคุณธรรม/จริยธรรมที่พบว่ามีการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายประสิทธิผลของงานบริหารงานที่พึงประสงค์ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการและกระบวนการบริหารร่วมกับหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรีให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบของธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของงานบริหารที่พึงประสงค์ของบุคลากร สำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นแนวกำหนดคุณลักษณะงานของนักบริหารสาธารณสุขอันพึงประสงค์

References

- Best, J. W. (1997). *Research in education* (3rd ed.). Englewood Cliffs N.J.: Prentice-Hall.
- Charoensri, S., Yimwilai, C., & Wangmahaporn, P. (2016). Corporate culture governance with the effectiveness of the organization of the agency office of the royal thai police. *Chophayom Journal*, 27(1), 57-72.
- Jeming, M. (2016). *Personnel management of private educational institution administrators to teach islam under the office of private education Yala province*. Thesis prince of Songkla University Pattani Campus, College of islamic studies, Prince of Songkla University. (in Thai)
- Harankan, W. & Laasanklang, S. (2016). Administration according to good governance principles of Ban Dong sub-district administrative organization Mae Mo district Lampang province. *Lampang Rajabhat University Journal*, 5(1), 53-67.
- Hinkle, D. E. (1998). *Applied statistics for the behavioral sciences*. Boston: Houghton Mifflin.
- Lekakun, K. (2018). Governance culture of organizational affecting the effectiveness of municipal organizations in Southern Thailand. *Journal of Narathiwat Rajanagarindra University*, 6(1), 78-91.
- Navaree, K. (2014). *Public health administration using the principles of good governance of the district public health office in tambon health promoting hospital Raga district Narathiwat province*. Thesis master of public health, community health program, Songkhla Rajabhat University College, Songkhla Rajabhat University. (in Thai)
- Noicham, S., Nikhom, C., & Lawichien, C. (2016). Good governance and effectiveness in administration according to the equilibrium assessment principle of the city Chaophrayasurasak, Sriracha district, Chonburi. *Kasembundit Journal*, 17(2), 38-48.
- Office of the Public Sector Development Commission. (2020). *Good governance principles of good government administration*. Retrieved September 12, 2020 from https://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=1833 (in Thai)

- Phuengduang, K. (2017). Administration according to good governance principles and the effectiveness of educational institutions under the Samut Sakhon primary educational service area office. *Journal of Education Silpakorn University*, 15(2), 112-126.
- Phuengon, N. (2016). *The administration according to the good governance principles of the Kui Nuea Subdistrict administrative organization Kuiburi district Prachuapkhirikhan province*. Master of public administration college of management innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin. (in Thai)
- Rattanopas, O. (2017). *Governance and effectiveness of personnel management of Suphanburi Provincial Public Health Office*. Academic works, public health strategy development division Suphanburi provincial public health office. (in Thai)
- Teerakan, B. (2016). Transformational leadership and governance affecting the effectiveness of district health offices. Case study of health area 3. *Journal of Public Health System Research*, 10(1), 80-91.
- Wasi, P. (1999). *New way of government management*. Bangkok, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Yamane, T. (1973). *Statistics, an introductory analysis*(3rd ed). New York: Harrer & Row, Publishers.